

Hoofdstuk 8: Gevolgen voor de lasten

8.1. Inleiding

Lasten bij aanbesteden

Ondernemers die deelnemen aan inkoopprocedures van aanbestedende diensten worden geconfronteerd met administratieve lasten (AL) en overige lasten (OL). AL zijn lasten die het Nederlandse bedrijfsleven ondervindt om te voldoen aan informatieverplichtingen, die voortvloeien uit wet- en regelgeving van de overheid. Het betreft onder meer het bestuderen van de EU-website op aankondigingen, het bestuderen van de aanbestedingsdocumenten en het aanleveren van informatie die geen directe relatie heeft met de inhoud van de opdracht, zoals een inschrijvingsbewijs van de Kamer van Koophandel, een accountantsverklaring of een non-faillissementsverklaring van de rechtbank. OL zijn lasten die voortvloeien uit werkzaamheden die een directe relatie hebben met de inhoud van de opdracht. Bijvoorbeeld het opstellen van een offerte of het bestuderen van een contract. Aanbestedende diensten worden geconfronteerd met uitvoeringslasten (UL). Deze lasten kunnen enerzijds het gevolg zijn van werkzaamheden die voortvloeien uit wet- en regelgeving van de overheid, zoals het aankondigen en publiceren van aanbestedingen. Anderzijds kunnen deze lasten het gevolg zijn van eigen keuzes van aanbestedende diensten. De lasten die gepaard gaan met het vergelijken en beoordelen van offertes hangen bijvoorbeeld samen met de eisen die een aanbestedende dienst stelt aan de inhoud van de offertes.

Voor overheidsinkopen groter dan € 5.000,- bedroegen de lasten in het jaar 2006 in totaal ongeveer € 1.14 miljard, waarvan € 367 miljoen aan UL voor aanbestedende diensten en € 775 miljoen aan totale lasten (€ 170 miljoen aan AL en € 605 miljoen aan OL) voor het bedrijfsleven. Per procedure zijn de totale lasten het hoogst voor nationale en Europese niet-openbare en openbare procedures, namelijk ongeveer € 85.000,- tot € 95.000,- per opdracht. Meervoudig onderhandse procedures kosten ongeveer € 5.000,- (Bedragen op basis van het onderzoek “Lastenontwikkeling aanbestedingsbeleid” (SIRA/Significant, 2009)).

Verlaging van lasten draagt bij aan verbeteren toegang MKB

Een belangrijk doel van dit wetsvoorstel is het verlagen van de lasten, zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven. Lastenverlaging heeft voordelen voor alle betrokken partijen, zowel voor ondernemers als voor aanbestedende diensten. Hoge lasten kunnen de deelname aan aanbestedingen door kleine bedrijven belemmeren. Wanneer de lasten van een procedure (onnodig) hoog zijn, kan een MKB-bedrijf de lasten van de procedure niet altijd dragen, omdat het niet zeker is dat het de opdracht zal verkrijgen. Verlaging van de lasten draagt dus bij aan betere toegang en deelname door het MKB aan aanbestedingen, vergroot zo de concurrentie bij aanbestedingen en draagt daarmee bij aan een beter inkoopresultaat.

Lastenverlaging door slimmere uitvoeringspraktijk

Het grootste deel van de lasten van aanbesteden vloeit voort uit de Europese richtlijnen of is een gevolg van een standaard inkoopproces (bijvoorbeeld het vergelijken van offertes). Lastenvermindering is dan ook voor het belangrijkste deel te bereiken door een slimmere uitvoeringspraktijk. Door gebruik te maken van eenvoudige lastenverlagende instrumenten die zich in de praktijk hebben bewezen, en door uniformering van processen en formulieren is veel winst te behalen. In dit wetsvoorstel is een aantal

gerichte maatregelen opgenomen, waarmee een slimmere uitvoeringspraktijk wordt gestimuleerd. Het gaat om de verplichte uniforme eigen verklaring, de verplichte aankondiging op TenderNed en het verplicht kosteloos aanbieden van aanbestedingsstukken.

Daarnaast kunnen partijen zelf een belangrijke rol spelen bij het beperken van de lasten, door in hun uitvoeringspraktijk gebruik te maken van de mogelijkheden die er bestaan tot lastenverlichting. Professionalisering van het aanbestedingsproces bij aanbestedende diensten is daarbij cruciaal. De maatregelen genoemd in hoofdstuk 7 dragen hieraan bij. Die professionalisering is reeds ingezet. De afgelopen jaren zijn in de uitvoeringspraktijk, mede onder de invloed van PIANOo, reeds tal van stappen gezet om te komen tot verdere professionalisering. Zo wordt in de praktijk soms al gebruikgemaakt van eigen verklaringen, en kiezen aanbestedende diensten steeds vaker voor digitalisering van hun informatiestromen. De maatregelen in het flankerend beleid zijn erop gericht deze professionalisering verder te ondersteunen, en het gebruik van instrumenten die hun nut in de praktijk hebben bewezen te vergroten.

Meting lasteneffect maatregelen

De maatregelen in dit wetsvoorstel en flankerend beleid hebben een lastenverlagend effect, daar waar de uitvoeringspraktijk zich deze maatregelen nog niet eigen heeft gemaakt. Bij de berekening van de lasteneffecten wordt daarom expliciet aandacht besteed aan de lastenontwikkeling ten opzichte van de geldende praktijk. De lastenverlichting is in twee stappen in kaart gebracht: stap één betreft de lastenverlichting die in de praktijk reeds is gerealiseerd ten opzichte van de nulsituatie in 2006, en stap twee de lastenverlichting die de betreffende maatregel additioneel realiseert. Omdat de praktijk zeer divers is, wordt de lastenreductie die reeds in de praktijk is gerealiseerd in de tabellen weergegeven binnen een bepaalde bandbreedte. De meting van deze effecten is gedaan in het onderzoek “Lastenontwikkeling aanbestedingsbeleid” (SIRA/Significant, 2009) onder begeleiding van een begeleidingscommissie bestaande uit ondernemers, aanbestedende diensten en lastenexperts.

Voor wettelijke maatregelen is het in lastenmetingen gebruikelijk uit te gaan van 100 % naleving, omdat naleving van de maatregelen afdwingbaar is. Het lastenverlagende effect van flankerend beleid is afhankelijk van de mate waarin de uitvoeringspraktijk daarvan gebruik gaat maken. De maatregelen in het flankerend beleid bieden dus een bepaald potentieel aan lastenverlichting, in tabel 2 aangegeven onder de titel “Effect flankerend beleid bij 100 % toepassing”. Om ook aan te geven wat de lastenverlichtende effecten zijn bij een lagere adoptie door de uitvoeringspraktijk, is voor maatregelen uit het flankerend beleid ook de lastenreductie opgenomen bij 50 % toepassing (in de tabel opgenomen onder de titel “Effect flankerend beleid bij 100 % toepassing”). De regering streeft door middel van actieve voorlichting en stimulering naar een zo volledig mogelijke toepassing.

Niet alle effecten van de (lastenreducerende) maatregelen zijn te kwantificeren. Het gaat hier met name om het opnemen van het proportionaliteitsbeginsel en de effecten van het uitschrijven van procedures. Paragraaf 4 gaat in op de verwachte effecten van deze maatregelen. Doordat niet alle (lastenreducerende) effecten kunnen worden gekwantificeerd, zijn de lastenreducties die in deze paragraaf worden gerapporteerd

waarschijnlijk een onderschatting van de reductie die daadwerkelijk wordt behaald (SIRA/Significant, 2009).

De daadwerkelijke lastenontwikkeling na inwerkingtreding van de wettelijke maatregelen en de maatregelen uit het flankerend beleid wordt ook beïnvloedt door ontwikkelingen buiten de wet om. Zo zou het kunnen zijn dat de naleving van de regelgeving toeneemt, waardoor meer opdrachten worden aanbesteed. Ook kan het aantal bedrijven dat deelneemt aan een procedure fluctueren met gevolg voor de lasten van die procedure. Omdat deze ontwikkelingen buiten wet en flankerend beleid om optreden en daarmee ook geen effect zijn van wet en flankerend beleid, is de lastenberekeningen uitgegaan van een gelijkblijvend aantal procedures en een gelijkblijvend aantal deelnemende bedrijven.

8.2. Overzicht totale lastenontwikkeling

Sinds 2006 zijn de lasten door ontwikkelingen in de praktijk reeds gedaald van een totaal van € 1.142 miljoen naar een totaal van tussen de € 1.108 en 1.115 miljoen. De in dit wetsvoorstel voorgestelde wettelijke maatregelen en flankerend beleid leiden gezamenlijk tot een potentiële additionele lastenverlichting van € 132 tot 139 miljoen. Hiervan komt ongeveer € 108 tot 113 miljoen terecht bij ondernemers (waarvan € 19 tot 25 miljoen AL) en ongeveer € 25 miljoen bij aanbestedende diensten. Hiermee dalen de totale lasten tot tussen de 11,8 en 12,5 procent.

Tabel 1 geeft het totale effect op de lastenontwikkeling weer van de wettelijke maatregelen. Hierbij is zoals gezegd expliciet aandacht besteed aan de additionele reductie ten opzichte van de geldende praktijk. De totale lasten ten opzichte van de nulsituatie in 2006 verminderen met bijna € 50 miljoen. € 26,3 tot € 33,1 miljoen hiervan is al gerealiseerd door een slimmere uitvoeringspraktijk. De wettelijke maatregelen realiseren een additionele reductie van € 16,1 tot € 22,9 miljoen. Het grootste deel daarvan komt terecht bij het bedrijfsleven: de AL dalen met € 46,2 miljoen, waarvan € 14,9 tot € 20,5 miljoen door de wet. Dit betekent dat de wet een additionele AL-reductie van 10,7 tot 14,2 procent realiseert ten opzichte van de huidige praktijk.

	Nulsituatie (2006)	Huidige praktijk (2009)			Wet		
	Niveau	Niveau (miljoen €)	Reductie (miljoen €)	Reductie t.o.v. nulsituatie 2006 (%)	Niveau (miljoen €)	Reductie (miljoen €)	Reductie t.o.v. praktijk (%)
AL	170,2	138,9-144,5	25,7-31,3	15,1-18,4	124,0	14,9-20,5	10,7-14,2
OL	604,9	604,9	0	0	604,0	0,9	0,1
Totaal bedrijfsleven	775,0	744,0-749,4	25,6-31,0	3,3-4,0	728,2	15,8-21,2	2,1-2,8
UL	366,5	365,0-365,8	0,7-1,5	0,2-0,4	364,0	1,0-1,8	0,3-0,5
Totale lasten	1141,5	1108,4-1115,2	26,3-33,1	2,3-2,9	1092,3	16,1-22,9	1,5-2,1

Tabel 1: Lastenontwikkeling door de wettelijke maatregelen

Tabel 2 geeft de effecten van het flankerend beleid (waaronder TenderNed) weer. Om dubbeltelling met de effecten van de wettelijke maatregelen te voorkomen, zijn de effecten van de maatregelen in het flankerend beleid berekend ten opzichte van de situatie die ontstaat na inwerkingtreding van de wet. Een reductie die al door de wettelijke maatregelen is gerealiseerd mag immers niet nogmaals worden meegerekend bij het flankerend beleid. De reductiepercentages zijn berekend ten opzichte van de huidige praktijk voor inwerkingtreding van de wet om een beeld te geven van de verandering die zal optreden ten opzichte van de huidige situatie.

Als de uitvoeringspraktijk maximaal gebruik gaat maken van de geboden mogelijkheden, zullen de AL dalen met € 4,3 miljoen, de OL met € 87,4 miljoen en de UL met € 23,7 miljoen. In totaal leidt dit tot een lastenverlichting van € 115,7 miljoen, een besparing van meer dan 10 % bovenop de besparing die de wettelijke maatregelen reeds realiseren. Ondernemers zien hun totale lasten dalen met meer dan 12 procent en aanbestedende diensten met 6,5 procent.

Indien de uitvoeringspraktijk voor 50 % gebruik gaat maken van de instrumenten die worden aangeboden zal de lastenverlichting € 57,9 miljoen, oftewel 5,2 procent bedragen.

	Huidig e praktijk (2009)	Na ingang van de wet	Effect flankerend beleid bij 50 % toepassing			Effect flankerend beleid bij 100 % toepassing		
			Niveau (miljoen €)	Reductie (miljoen €)	Reductie (%)	Niveau (miljoen €)	Reductie (miljoen €)	Reductie (%)
AL	138,9- 144,5	124,0	121,9	2,2	1,5	119,7	4,3	3,0-3,1
OL	604,9	604,0	560,3	43,7	7,2	516,6	87,4	14,4
Totaal ondernemingen	744,0- 749,4	728,2	682,3	46,0	6,1-6,2	636,3	91,9	12,3- 12,4
UL	365,0- 365,8	364,0	352,2	11,9	3,2	340,3	23,7	6,5
Totale lasten	1108,4- 1115,2	1092,3	1034,5	57,9	5,2	976,6	115,7	10,4

Tabel 2: Lastenontwikkeling door maatregelen van het flankerend beleid

8.3. Lastenontwikkeling per maatregel

In tabel 3 staan de hierboven beschreven lastenreducerende effecten per maatregel uitgesplitst naar de effecten voor het wettelijk deel en voor het deel dat is opgenomen in het flankerend beleid. Deze effecten zijn berekend ten opzichte van de huidige praktijk in 2009.

	Wet/ Beleid	Reductie AL		Reductie OL		Reductie totale lasten ondernemers		Reductie UL		Reductie totale lasten	
		Miljoen €	%	Miljoen €	%	Miljoen €	%	Miljoen €	%	Miljoen €	%
Gratis stukken	Wet	0,0	0,0	0,5	0,1	0,5	0,1	0,0	0,0	0,5	0,0
	Beleid	0,0	0,0	0,6	0,1	0,6	0,1	0,0	0,0	0,7	0,1
Eigen verklaring	Wet	16,6- 22,1	11,5- 15,9	0,1-0,2	0,0	16,7- 22,3	2,2-3,0	1,6-2,1	0,4-0,6	18,2- 24,3	1,6-2,2
	Beleid	0,0	0,0	31,0	5,1	31	4,1-4,2	0,1	0,0	31,0	2,8
Integriteits- toetsing	Wet	0,0	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0
	Beleid	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nb
TenderNed: aankondiging opdrachten	Wet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Beleid	0,0	0,0	22,3	3,7	22,3	3,0	0,4	0,1	22,7	2,0
TenderNed: digitalisering	Beleid	4,3	3,0- 3,1	34,1	5,6	38,5	5,1-5,2	23,2	6,3-6,4	61,7	5,5-5,6

Tabel 3: Lastenreducerend effect per maatregel t.o.v. de huidige praktijk

Kosteloos aanbieden van stukken: het lastenreducerend effect is klein, doordat het aantal aanbestedingen waarbij in de huidige praktijk kosten in rekening worden gebracht, beperkt is. Daarnaast gaat de berekening ervan uit dat voor de sector werken kosten in rekening gebracht zullen blijven worden, omdat voor het maken van stukken (zoals bouwtekeningen op groot formaat) door de aanbestedende dienst kosten moeten worden gemaakt die mogen worden doorberekend. De maatregel levert ook een kleine besparing (€ 30.000 onder de drempel en € 20.000 boven de drempel, vanwege afronding niet zichtbaar in tabel) op aan UL doordat aanbestedende diensten de kosten niet langer hoeven te administreren en innen.

Verplichte uniforme eigen verklaring: de eigen verklaring heeft een grote invloed op de lasten. Voor ondernemers leidt de wettelijke maatregel (boven de drempel) tot een lastenverlichting van € 16,7 tot 22,3 miljoen en een succesvolle adoptie van de beleidsmaatregel (onder de drempel) tot een lastenverlichting van € 31 miljoen. Deze lastenverlichting vloeit voort uit twee effecten. Ten eerste hoeven per procedure niet langer alle inschrijvers stukken aan te leveren, maar alleen de winnaar of de geselecteerden. Ten tweede zorgt de uniformering van eigen verklaringen ervoor dat ondernemers niet langer per aanbesteding specifieke informatie hoeven aan te leveren, maar kunnen volstaan met standaardinformatie. De lastenverlichting bij aanbestedende diensten van € 1,6 tot 2,1 miljoen komt doordat zij minder stukken hoeven te controleren en gegevens meer uniform krijgen aangeleverd.

Integriteittoetsing: met de Gedragsverklaring aanbesteden kunnen aanbestedende diensten de integriteit toetsen, indien zij dit willen. De beslissing of en hoe te toetsen ligt bij de aanbestedende dienst. De aanbestedende dienst is dus niet verplicht om naar een Gedragsverklaring aanbesteden te vragen. De eerste belangrijke verandering ten opzichte van de huidige praktijk is het opnemen van mededingingsovertredingen in de Gedragsverklaring aanbesteden. Omdat onduidelijk is of en hoe aanbestedende diensten op mededingingsovertredingen toetsen, is het ook onduidelijk wat het effect op de lastenontwikkeling hiervan is. Wel kan gezegd worden dat aanbestedende diensten die momenteel zelf onderzoek doen naar mededingingsovertredingen, niet langer op zoek hoeven naar de relevante informatie. Dit zou een lastenverlichting voor aanbestedende diensten inhouden. De tweede verandering vloeit voort uit de geldigheidsduur van een jaar van de Gedragsverklaring aanbesteden. Op dit moment vragen aanbestedende diensten regelmatig naar VOGrp's van maximaal drie of zes maanden oud. Dit betekent dat waar een ondernemer nu nog twee of meer keer per jaar een VOGrp á € 147,50 moet aanvragen, hij na de inwerkingtreding van de wet nog maximaal één keer per jaar een Gedragsverklaring aanbesteden hoeft aan te vragen en te betalen. Dit leidt tot een kleine lastenreductie van € 0,3 miljoen.

TenderNed: aankondiging van opdrachten: in het wetsvoorstel is opgenomen dat alle aanbestedende diensten hun opdrachten verplicht op TenderNed moeten aankondigen. Wanneer ondernemers op één plek en met een goede zoekfunctie alle opdrachten van aanbestedende diensten kunnen vinden, besparen ze sterk op zoekkosten. Op dit moment moeten alle Europese opdrachten al worden gepubliceerd op TED en is op TED ook een zoekfunctie voor handen. Daarnaast worden alle Europese opdrachten boven de drempel ook op de website Aanbestedingskalender.nl geplaatst of ingelezen, waar ondernemers op basis van een zoekprofiel dagelijks op de hoogte worden gehouden van nieuwe opdrachten. Daarmee is sinds 2006 in de praktijk reeds een lastenreductie van in totaal € 20,2 miljoen gerealiseerd.

Voor nationale opdrachten onder de drempel bestaat de verplichting voor publicatie op TED echter niet. De aankondigingen van nationale (openbare en niet-openbare) procedures worden momenteel op verschillende manieren vormgegeven. Een deel van de publicaties vindt plaats op een digitale locatie, een ander deel wordt gepubliceerd in een (nationaal) (dag of vak)blad. Van de digitale aankondigingen wordt een deel gepubliceerd op Aanbestedingskalender. Een vergelijking tussen de aantallen aanbestedingen nationaal versus Europees en de aankondigingen op Aanbestedingskalender leidt tot de conclusie dat bij benadering 50% van de nationale aanbestedingen nog elders wordt aangekondigd (SIRA/Significant, 2009). De beleidsmaatregel kan onder de drempel dan ook tot een lastenverlaging leiden van € 22,3 miljoen voor ondernemers. Doordat aanbestedende diensten met een vaste publicatieplek kunnen gaan werken, waarmee zij alle ondernemers bereiken, verminderen ook de lasten voor aanbestedende diensten met € 0,4 miljoen.

TenderNed: digitalisering van het aanbestedingsproces: TenderNed stelt aanbestedende diensten en ondernemers in staat hun proces te digitaliseren. TenderNed ontwikkelt onder andere een digitale kluis voor het digitaal aanleveren van bewijsdocumenten door ondernemers, digitaal communiceren door aanbestedende diensten waardoor met een druk op de knop alle geïnteresseerden kunnen worden bereikt, en digitale archivering waarmee aanbestedende diensten en ondernemers via TenderNed snel en eenvoudig hun

aanbestedingen kunnen archiveren. Met deze drie functies bereikt TenderNed een lastenreductie van € 38,5 miljoen voor ondernemers en € 23,2 miljoen voor aanbestedende diensten. Hiertegenover staan de eenmalige lasten voor het leren omgaan met het systeem. Deze lasten zijn afhankelijk van de leercapaciteit bij individuele aanbestedende diensten en ondernemers. Door een uitgebreide hulpfunctie, en actieve promotie en educatie door TenderNed zullen de eenmalige lasten waarschijnlijk beperkt blijven.

Niet meegerekend bij deze cijfers is het effect van TenderNed op de professionalisering van de aanbestedingspraktijk. TenderNed richt zich onder andere op het verminderen van juridische fouten, verbetering van het kennismanagement en verhoging van de naleving van regelgeving. Het precieze effect van die professionalisering op de lasten is niet eenduidig. Zo kan een verhoogde naleving leiden tot meer aanbestedingen en dus hogere lasten. Aan de andere kant zal de vermindering in fouten waarschijnlijk leiden tot minder rechterlijke procedures, minder herstelwerkzaamheden aan bestekken en snellere aanbestedingsprocedures.

8.4. Kwalitatieve effecten

De vorige paragraaf gaf aan dat op enkele punten de effecten van maatregelen moeilijk of niet te kwantificeren zijn. Twee maatregelen zijn in hun geheel niet te kwantificeren. Ten eerste het expliciet opnemen van het proportionaliteitsbeginsel. Ten tweede het uitschrijven van procedures voor leveringen en diensten. Daarover kunnen slechts kwalitatieve uitspraken worden gedaan.

Het expliciet opnemen van het proportionaliteitsbeginsel kan op verschillende wijzen doorwerken op de lasten voor ondernemers en aanbestedende diensten. Het proportionaliteitsbeginsel heeft een lastenreducerend effect, omdat het zal leiden tot minder hoge eisen. Hierbij kan worden gedacht aan bankgaranties voor lagere bedragen dan voorheen gebruikelijk was. Vanuit lastenperspectief is een belangrijker effect dat bedrijven aan minder eisen hoeven te voldoen en minder bewijsstukken hoeven te overleggen, omdat het proportionaliteitsbeginsel ervoor zorgt dat aanbestedende diensten geen onnodige eisen stellen of om onnodige bewijsstukken vragen. Aanbestedende diensten zijn minder tijd kwijt aan het controleren van de bewijsstukken. De invoering van de uniforme eigen verklaring heeft dit effect echter al voor een belangrijk deel bereikt. Binnen openbare procedures realiseert het proportionaliteitsbeginsel daarmee alleen nog een vermindering van te overleggen bewijsstukken door de winnaar. Voor niet-openbare procedures is het effect groter. Ten eerste heeft het effect door een vermindering van de bewijsstukken voor de geselecteerden. Ten tweede leidt het proportionaliteitsbeginsel ook tot een vermindering van het aantal bewijsstukken voor het short listen: de fase waarin het aantal ondernemingen die worden uitgenodigd tot inschrijving wordt beperkt.

Het uitschrijven van procedures voor leveringen en diensten zorgt ervoor dat aanbestedingsprocedures beter worden gestructureerd en minder van elkaar verschillen. Hierdoor kost het zowel aanbestedende diensten als ondernemers minder tijd en moeite om een specifieke aanbestedingsprocedure te doorgronden en te volgen. Een kwantitatieve berekening van de effecten is echter niet mogelijk, vanwege drie redenen.

Ten eerste is de grootte van het effect moeilijk in te schatten. Een vergelijking met de effecten van het ARW is bijvoorbeeld niet mogelijk, omdat er al lang met het ARW wordt gewerkt en er geen nulmeting beschikbaar is van voor die tijd. Ten tweede zullen de effecten per aanbestedende dienst sterk verschillen, onder andere omdat aanbestedende diensten verschillen in ervaring en de mate waarin aanbestedende diensten reeds gebruikmaken van standaardprocedures. Ten derde kunnen er wellicht tegengestelde effecten optreden. Het uitschrijven van de procedures kan er enerzijds voor zorgen dat tijd wordt bespaard bij het doorgronden van de procedures, anderzijds kan het ertoe leiden dat aanbestedende diensten minder flexibel optreden en de procedures formaliseren. Doelstelling is dan ook de procedures op een dusdanige wijze uit te schrijven dat uniformiteit wordt bewerkstelligd, maar de flexibiliteit van de procedures niet onnodig wordt belemmerd.

8.5. Alternatieven

Bij het opstellen van wetsvoorstel en flankerend beleid zijn verschillende alternatieven overwogen. Een verbod op het vragen naar informatie die reeds (elders) binnen de overheid aanwezig is, een prekwalificatiesysteem een verplichting om bij de aankondiging van een opdracht op TenderNed ook de aanbestedingsdocumenten te plaatsen.

Bij het vragen om informatie die reeds (elders) bij de overheid aanwezig is gaat het vooral om informatie uit twee registers: het Handelsregister en het mogelijk op te richten COVOG register (strafrechtelijke gegevens). Wat betreft een verbod op het opvragen van informatie uit het Handelsregister loopt een apart traject, in het kader van de Handelsregisterwet. Het is daarom niet opportuun om deze verplichting apart in het wetsvoorstel op te nemen. Het openbaar maken van een eventueel op te richten COVOG register met strafrechtelijke veroordelingen stuit op bezwaren vanwege privacywetgeving. Er is dus geen aanleiding meer om in het wetsvoorstel een verbod op het vragen naar informatie die (elders) binnen de overheid beschikbaar is, op te nemen.

Een prekwalificatiesysteem richt zich op het verifiëren en up-to-date houden van gegevens uit de Eigen Verklaring. Een bedrijf dient de bewijsstukken in bij een onafhankelijke toetsende partij, die de stukken verifieert. Bij goedkeuring wordt het bedrijf 'geprekwalificeerd'. Hierdoor hoeft het bedrijf deze bewijsstukken, wanneer deze tijdens een aanbestedingsprocedure worden gevraagd, niet meer te overleggen. Het bedrijf betaalt hier een bedrag voor aan de onafhankelijke toetsende partij. In Duitsland is een dergelijk systeem reeds actief voor de sector Werken. Een dergelijk systeem zou een lastenreductie van € 31, 2 miljoen kunnen opleveren, oftewel 2,9 procent (Significant 2009). Deze lastenreductie komt vooral terecht bij bedrijven die veel aanbesteden, aangezien vooral dit type bedrijven gebruik zou maken van een dergelijk systeem. Er is nog onduidelijkheid over de behoefte aan een dergelijk systeem in de praktijk en over de kosten die gemoeid gaan met het creëren van het systeem. Deze kosten zijn niet meegenomen in bovengenoemd cijfer van lastenreductie. Daarom wordt nog gekeken naar de verdere uitwerking en is er nog niet voor gekozen om een prekwalificatiesysteem al in het beleid op te nemen.

Tenslotte is nog gekeken naar een verplichting om bij de aankondiging van een opdracht op TenderNed ook de aanbestedingsdocumenten te plaatsen. Het plaatsen van deze stukken zou gratis zijn. In de huidige praktijk worden deze stukken nog regelmatig niet toegevoegd, waardoor ondernemers verder op zoek moeten of de stukken moeten navragen bij de aanbestedende dienst. Daarnaast stimuleert het de verdere digitalisering van aanbesteden. Het bijplaatsen van de stukken zou de zoekkosten voor ondernemers verminderen, waardoor ondernemers en met name MKB-ers gemakkelijker kunnen zien of de opdracht voor hen interessant is. De verlaging in lasten verbetert daarmee direct de toegang voor MKB-ers. Het bleek nog niet mogelijk de effecten op de lastenontwikkeling te kwantificeren, maar het onderzoek “Lastenontwikkeling aanbestedingsbeleid” (SIRA/Significant, 2009) concludeert dat een substantiële hoeveelheid bedrijven deze documenten nog moet opzoeken en daardoor zeker een significant lastenreducerend effect op de lasten voor bedrijven zal optreden. De lasten voor aanbestedende diensten zullen licht afnemen. Zij hoeven geen handelingen meer uit te voeren om documenten ‘handmatig’ op te sturen en hebben niet langer kosten voor het plaatsen van de stukken op andere digitale publicatieplatforms.